

Toimittajalta.

Fünzig Jahre sind vorüber,
Wie gemischte Tage flohn;
Fünzig Jahre sind hinüber
In das ernst Vergangne schon.

Doch lebendig, stets aufs neue,
Thut sich edles Wirken kund,
Freundesliebe, Männertreue
Und ein ewig sichrer Bund.

Ausgesät in weiter Ferne,
Nah, getrennt, ein ernstes Reich,
Schimmern sie, bescheidner Sterne
Leis' wohlthätgem Lichte gleich.

So! Die Menschheit fort zu ehren,
Lasset, freudig überein,
Als wenn wir beysammen wären,
Kräftig uns zusammen seyn?

Näin kirjoitti Saksan suuri runoilija Goethe juhannuksena 1830, kun looshi „Amalia“ Weimarissa juhlallisesti vietti hänen viisikymmenvuotispäiväänsä vapaamuurarina. Goethe oli näet v. 1780 kolmekymmentäyksivuotiaana vastaanottanut vapaamuurarivihkimyksen mainitussa looshissa.

Tänä vuonna maaliskuun 22 p:nä on kulunut 100 vuotta Goethen kuolemasta. Jos Goethe y. m. hänen kuuluisat aikalaisensa, jotka olivat vapaamuurareita, nyt äkkiä astuisivat fyysillisen elämän näyttämölle, ihmettelisivät he varmaan suuresti sitä sotaa, jota paraikaa käydään sekä Saksassa että muualla vapaamuurariutta vastaan. „Ovatko kahdenkymmenennen vuosisadan ihmiset menneet sivistyksessä niin paljon taaksepäin“, he kysyisivät, „koska he eivät enää aavista, mitä vapaamuurarius on, vaiko onko vapaamuurarius itse ottanut niin suuria harha-askeleita, että se on pettänyt vanhat ihanteensa?“

Hetken perästä he kuitenkin sanoisivat itselleen: „Eihän jälkimäinen otaksuma ole mahdollinen, sillä kuinka vapaamuurarius silloin muodollisestikaan olisi säilynyt! Ja jos tuo sivistys on ottanut semmoisen taka-askeleen, täytyy meidän surkutella Europaa ja nykyistä kulttuuria.“

Vapaamuurariuden suuri periaate oli ja on veljeys ja sen jäsenet yrittivät ja yrittävät kasvattaa itseään ja toisia veljesrakkaudessa. Veljeys puolestaan ei viihdy muualla kuin siinä, missä vapaus ja tasa-arvoisuus elämän edessä vallitsevat.

Mitä Goethe oli runoilijana, sen kaikki tietävät. Useimmille on myös tunnettua, että Goethe oli ajattelija, tiedemies ja valtiomies. Mutta monelle on ehkä tuntematonta, että Goethe oli vapaamuurari ja rosenkreutsiläinen, että hänellä oli selvät käsitteet magiasta, okkultismista, mystiikasta. Hän teki syystä pilkkaa pseudo-okkultismista huvinäytelmässään „Der Gross-Kophta“, mutta erehtyi luultessaan sillä paljastavansa Caglioston, jota hän ei personallisesti tuntenut. Mutta Faustissaan ja monissa runoissaan hän on asiantuntijalle paljastanut omat salaiset tietonsa, joita ei ole muilla kuin niillä, jotka astuvat fyysilliseen elämään kokeneina sieluina, muinaisiin mysterioihin vihittyinä ja Melkisedekin koulussa viisastuneina.

Kuka muu kuin todellinen ruusuristiläinen olisi voinut kirjoittaa seuraavan Goethen runon?

Es steht das Kreuz mit Rosen dicht umschlungen.
Wer hat dem Kreuze Rosen zugesellt?
Es schwillt der Kranz, um recht von allen Seiten
Das schroffe Holz mit Weichheit zu begleiten.

Und leichte Silberhimmelswolken schweben,
Mit Kreuz und Rosen sich emporzuschwingen,
Und aus der Mitte quillt ein heilig Leben
Dreifacher Strahlen, die aus einem Punkte dringen.
Von keinen Worten ist das Bild umgeben,
Die dem Geheimnis Sinn und Klarheit bringen.

Ylevän jännittäviä hetkiä vietin Goethehaus'sissa Weimarissa Saksanmatkallani 1927. Se oli laaja kaksikerroksinen talo torin varrella, läpeensä rikkaan hovimiehen koti hienoine vastaanottosalonkeineen ja lukuisine taideteoksineen. Se oli myös ahkeran ja monipuolisen luonnontutkijan museo kaikenlaisine tieteellisine kojeineen ja runsaine kivennäis-, kasvi- ja eläintieteellisine kokoelmineen useissa huoneissa. Mutta ennen kaikkea se oli kirjailijan tyyssija suurine työhuoneineen, kirjastoineen ja pienine yksinkertaisine makuukamareineen. Siellä oli ajateltu ja siellä oli työtä tehty! Kirjastohuoneeseen ei päässyt, kirjoja ei turisti saanut katsella kuin kaukaa – ja se oli suruni kaikessa suuressa riemussa.

Hengessäni vavisten kuljin tuon suuren vainajan huoneissa. Mitä ihmisiä sentään on elänyt tämän maan päällä! Tässä hän on liikkunut, suuri Goethe, vielä vanhuutensa päivinä, tässä istunut, tuossa seisonut työpöytänsä ääressä, tässä keskustellut ystäviensä kanssa, tuossa rauhassa levännyt!

H. P. Blavatsky mainitsee „Salaisessa Opissaan“ monta kertaa Goethen nimen, toistaen otteita hänen runoistaan ja kirjoituksistaan. Harvoin syntyy semmoisia neroja kuin Goethe, ja armoitettu on se maa, jossa he syntyvät. Sentähden kysyinkin hengessäni Weimarissa vaeltaessani: sinä armoitettu Saksa, koska nouset uudestaan oman menneisyytesi tasalle?

*

- Oletteko uudistanut Ruusu-Risti-tilauksenne?
- Ei ole tullut uudistettua.
- Eikö lehti teitä enää miellytä?
- Miksei lehti miellyttäisi, mutta kun on niin ahdas aika, ei rahat tahdo riittää.
- Riittävätkö rahat leipään?
- Täytyyhän niiden. Onhan leipä sentään ensimmäisellä sijalla.
- Oikein oman arvonsa puolesta? Niinkö sanoo teidän järkenne ja sydämenne?
 - Mitä järjestä ja sydäimestä? Kovakourainen elämä niin sanoo. Mihinkä tässä joutuisi, jollei syödä saisi?
 - Luuletteko niiden, jotka panivat teosofisen liikkeen alulle, tuolla tavalla ajatelleen?
 - En tiedä, mutta syödä kai heidänkin piti.
 - Arvatenkin, mutta tuskin heidän teosofisesta työstään olisi tullut mitään, jos he elämän arvoja punnitessaan olisivat asettaneet leivän ensi tilalle. Teosofisen sanoman julistaminen, ihmisten auttaminen, oli heidän mielestään asetettava ensi sijalle, tuli sitten leipä tai oli tulematta. Muistattehan, kuinka H. P. Blavatsky yhteen aikaan kärsi suoranaista puutetta. Mutta leipää hänellä sittenkin riitti loppuun saakka.
 - No niin, H. P. Blavatsky oli hengen jättiläinen, vaan mitä meistä pikku ihmisistä? Kuka meitä elättää, jollemme itse leivästämmme huolehdi? Vai soisitteko, että minä jättäytyisin perheineni sattuman varaan?
 - En suinkaan. Työtä teidän on tehtävä – ja sitä ahkerammin, kuta huonommat ajat ovat.
 - Mitä sitten tahdotte minun jättävän?
 - Jättäkää huolestumisenne ja epäilyenne. Arvioikaa asioita oikein. Asettakaa henki aineen edelle. Muistakaa, että me ihmiset olemme henkiolentoja, jotka olemme ruumiisiin puetut. Tehkää niinkuin Jeesus on käskenyt: etsikää ensin Jumalan valtakuntaa, niin kaikki tämä (ruoka, vaatteet j. n. e.) teille annetaan. Älkää pitäkö henkistä elämää vähäarvoisena. Uhratkaa ensin sille mitä se kaipaa ja sitten ajatelkaa ruumiinne tarpeita. Sanon teille salaisuuden: jos uhraatte Jumalalle sydämenne, uhraa maamo teille antimensa.
 - Minun pitänee siis vähistä varoistani uhrata Ruusu-Ristille sen tilaushinta?

– Ehdottomasti, mutta ei tällä kertaa. Miettikää ensin asiaa. Koettakaa ymmärtää, miten elämää on järjestetty. Me ihmiset tarvitsemme uskoa. Kun meillä uskoa on, teemme oikein ja hyvin, vaikka meille koituisi siitä aineellista tappiota. Ja mikä on seurauksena? Tappion asemasta uhrimme kääntyy voitoksi – jopa aineellisestikin.

*

Sydäntäni kirveli, kun luin, mitä tohtori Stokes, „Critic“-lehden ansiokas toimittaja, kirjoitti Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin okkultismista (kts. Ruusu-Ristin helmikuun n:o, osasto „Mitä muualla tiedetään“). Toht. Stokes on parin kymmenen vuoden aikana harjoittanut tervejärkistä arvostelua teosofisissa asioissa, ja hän se herätti Amerikassa „Back to Blavatsky“-liikkeen, joka nyt on saanut niin paljon kannattajia kaikissa teosofisissa seuroissa, kun on ymmärretty, että H. P. B. on ensimmäinen ja todellinen auktoriteetti teosofisissa kysymyksissä. Toht. Stokes on humoristi ja hänen arvostelunsa on aina leikillinen sävyllään, mikä seikka taittaa siltä pahimman kärjen. Mutta se voi välistä mennä liian pitkälle, kuten äsken, kun hänen sanansa miltei riistivät kaiken okkultisen ja jooga-arvon A. B:n ja C. W. L:n opetuksista, samalla kun hän varusti heidät erinomaisen rikkaalla mielikuvituksella.

Tämän johdosta muistuu mieleeni, mitä tunnettu saksalainen filosofi, kreivi Hermann Keyserling, kirjoitti teoksessaan „Das Reise-Tagebuch eines Philosophen“. Hän kävi matkoillaan Indiassa myös Adyarissa, tutustuen Teosofisen Päämajan henkilöihin. Hän lausuu personallisena vaikutelmanaan Mr. C. W. Leadbeaterista tähän tapaan: Mr. L. epäilemättä näkee astraalisella silmällään mitä hän kirjoissaan kuvailee, sillä hän on liian yksinkertainen älyltään, kyetäkseen keksimään näkyjään. Yhtä suopeata lausuntoa kreivi Keyserling ei anna omasta maanmiehestään tohtori R. Steineristä, jonka hän taas sanoo olleen kyllin älykkään voidakseen keksiäkin antroposofisia näkyjään.

Arvostelijoita on aina, ja jos C. W. L. antaisi kouriintuntuvia todistuksia kyvystään, kävisi hänen arvatenkin niinkuin H. P. Blavatskyn, joka „okkultisten ilmiöittensä“ johdosta leimattiin petturiksi ja kavaltajaksi. Ei maailma välitä semmoisista todistuksista, jotka kääntävät nurin sen hellimiä ennakkoluuloja. H. P. B. katui ilmiöitään, ja vanha okkultinen sääntö vaatiikin, että opetuslapsi ei anna julkisia näytteitä kykyjen käytöstä. Mitä taas tulee kertomuksiin omista havainnoista näkymättömässä maailmassa, ei C. W. L. enemmän kuin kukaan toinenkaan pyydä kenenkään sokeata uskoa. Jokainen arvostelkoon omien kokemuksensa valossa ja oman järkensä kannalta, kuinka paljon todellisuusarvoa hän myöntää selvänäkijäin kertomuksille.

Minun silmissäni C. W. L. on harvinaisen harjaantunut astraalinen selvänäkijä. Mutta kun hän ryhtyy puhumaan korkeammista tasoista tai yleensä filosofoimaan ja teoretisoimaan, pysyttelen varovaisena ja kriittisenä. Korkeammat tasot käsittääkse-

ni kadottavat sen aineellis-realistisen leiman, mikä vielä on astraalis-mentaalilla tasolla (*ruupalooka*, kuten vanhat indialaiset sanovat), mutta C. W. L:n kuvauksista tuntuu kuin kaikki pysyisi samanlaisena aina vain yhä „hienommassa“ muodossa, niin että „henki“ lopulta ei ole muuta kuin ylen hienoa ainetta. Tämä puolestaan näyttää minulle, että C. W. L:n havainnot eivät nouse astraalista maailmaa ylemmälle. Mutta hyvä niinkin. Arvonsa kullakin.

Mitä taas Annie Besantiin tulee, on hän siksi vanha ja perehtynyt joogi, ettei hänen neuvonsa mielikuvituksen okkultiseksi kasvattamiseksi ole tuulesta temmattu. Käytämme sanaa „mielikuvitus“ usein halveksivassa merkityksessä tarkoittaen semmoista ajatuksen lentoa, jolla ei ole pohjaa todellisuudessa. Mutta sana mielikuvitus merkitsee okkultistille toista. Se on „imaginatsionia“, ei paljasta „fantasiaa“. Ja imaginatsioni on tajuntamme kyky liikkua kuvissa. Viiden aistin avulla teemme havaintoja fyysisessä maailmassa. Siitä kerääntyy tajuntaamme kuvia. Näitä kuvia voimme muuttella, muovailta, muodostella ja luoda niiden pohjalla uutta. Se on mielikuvituksen eli imaginatsionin työtä fyysilliseen todellisuuteen nähden. Mutta jos tahdomme kokemusta näkymättömästä maailmasta, ei mielikuvitus sinään auta. Täytyy ensin saada tajuntaan todellisia havaintoja toisesta maailmasta. Kuinka semmoinen tapahtuu? Joogan, s. o. siveellisen kasvatuksen ja ajatuksen hillinnän avulla. Kun asetumme sielussamme oikeaan suhteeseen näkymättömään maailmaan, silloin sen todellisuus voi koskettaa sisäistä tajuntaamme. Ja mikä on oikea suhde? Se sisältyy sanaan „rakkaus“. Kun rakkaudella ja myötätunnolla lähestymme näkymättömiä, silloin ne puhuvat meille. Ja mikä on niiden ensimmäinen puhetapa? Kuvien, imaginatsionein avulla. Mrs. Besantin neuvo tähtäsi asenteeseen. Kun asenne on oikea, vallitsee sielussa epäitsekkyden hiljaisuus. Kun sielussa on hiljaista, kuuluu hiljaisuuden ääni. Silloin näkymättömät puhuvat – alussa kuvissa, myöhemmin sanoissa.

Ei siis ole kysymys „mielikuvituksesta“ missään halveksittavassa merkityksessä. Kuka tahansa voi antaa mielikuvituksensa lentää, mutta sillä ei ole todellisuusarvoa. Todellisuusarvoa on mielikuvituksella vain siinä tapauksessa, että kuvittelija on todellinen runoilija, täynnä rakkautta kaikkea elämää kohtaan.

Tohtori Stokes ehkei tullut ajatelleeksi tätä eroa.

*

„The Temple Artisan“ kertoo äsken saapuneessa marras-joulukuun numerossa seuraavan uutisen:

Ero:

„William H. Dower, Kansan Temppelin Ylivartija.

„Esitän täten erohakemukseni Kansan Temppelin jäsenenä; eroni koskee kaikkia sisäisiä ja ulkonaisia järjestöjä sekä Ylisihteerin tointa ja alkaa tästä päivästä.

„Tammikuun 2 p:nä 1932.

Ortega-Maxey.“

W. de

Mainitsen tämän uutisen, koska viime vuonna puhuttiin yliopistosta, joka liittyisi Salaiseen Veljeskuntaan ja jonka rehtorina oli W. de Ortega-Maxey. „Ken elää, hän näkee“, lausuin Ruusu-Ristin lokakuun numerossa. En tiedä vielä, onko koko yliopistohanke tähän päättynyt. „The Temple Artisan“ ei mainitse siitä mitään.

*

Julkaisen tässä numerossa H. P. B:n ensimmäisen kirjelmän esoteerisen osastonsa jäsenille. Sitä vastoin jää suomennos „Framtidens religion“ kirjasta huhtikuun numeroon.

(Ruusu-Risti 1932 Maaliskuu N:o 3, s. 69-75)